

VÅR REFERANSE

DERES REFERANSE

DATO

Tilsynsrapport - vedtak

1 Sakens bakgrunn

Finanstilsynet gjennomførte 22. mars 2022 tilsyn med Dem og det autoriserte regnskapsfører-selskapet [REDACTED]. Tilsynet ble gjennomført digitalt. De og styrets leder deltok på tilsynet.

Selskapet hadde på tilsynstidspunktet tre ansatte, med en omsetning i 2020 på ca. kr 2,5 mill. De har siden 7. november 2019 vært ansatt i en 20 % stilling som daglig leder og den eneste i selskapet med autorisasjon som regnskapsfører. De var dermed oppdragsansvarlig for samtlige av selskapets 70 regnskapsføringsoppdrag. De har videre siden 10. desember 2019 vært styremedlem i selskapet.

Formålet med Finanstilsynets tilsyn var å kontrollere om regnskapsførerselskapet drives i samsvar med de kravene som stilles, herunder om oppdragene gjennomføres i samsvar med god regnskapsføringsskikk. Tilsynet omfattet også kontroll av om De har ivaretatt ansvaret som daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører i selskapet. Dette innebar en kontroll av om selskapets organisering, rutineopplegg og intern kontroll er i samsvar med regnskapsførerlovgivningen, herunder god regnskapsføringsskikk.

Også etterlevelsen av regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning kontrolleres. Regnskapsførere har en viktig oppgave knyttet til å hindre eller avdekke økonomisk kriminalitet. Tilsynet dekker derfor også regnskapsførers oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen.

Dersom regnskapsførerselskaper gjør en forsvarlig vurdering av de ulike risikoene i virksomheten og følger opp disse, vil det bidra til å sikre en hensiktsmessig og betryggende virksomhet. Finanstilsynet kontrollerer derfor om det er gjort en risikovurdering som er tilpasset virksomheten, at risikoene er håndtert på en forsvarlig måte og at rapportering har skjedd, jf. forskrift om risikostyring og internkontroll.

Finanstilsynets tilsyn avdekket omfattende og alvorlige mangler i regnskapsførerselskapet. Manglenes art og omfang tilsier at De ikke har overholdt Deres plikter som daglig leder og som oppdragsansvarlig regnskapsfører. Finanstilsynet mente på denne bakgrunn at det var grunnlag for å tilbakekalle Deres autorisasjon som regnskapsfører. Varsel om vedtak om tilbakekall av Deres autorisasjon som regnskapsfører ble derfor gitt i brev datert 22. juni 2022. Det fremgikk av varselet at De hadde anledning til å kommentere både faktum, regelverk og de vurderingene Finanstilsynet hadde lagt til grunn, og at Deres kommentarer ville bli vurdert før et eventuelt vedtak ble fattet. De

har i brev datert 26. juli 2022 bekreftet at De ikke har noen kommentarer til det faktum som er lagt til grunn i varselet og Finanstilsynets konklusjoner.

2 Rettslig grunnlag

Hjemmel for vedtak om tilbakekall av autorisasjon er regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2 som lyder:

”Finanstilsynet kan kalle tilbake autorisasjon som regnskapsfører dersom regnskapsføreren anses uskikket fordi vedkommende

(...)

2. grovt eller gjentatte ganger har overtrådt regnskapsførers plikter etter lov eller forskrift.”

Tilbakekallsbestemmelsene i regnskapsførerloven og den tidligere revisorloven har tilnærmet samme ordlyd. Forarbeidene, forvaltningspraksis og rettspraksis knyttet til tidligere revisorlov er derfor av betydning også for forståelsen av regnskapsførerlovens bestemmelser. Innholdsmessig er tilbakekallsbestemmelsen i ny revisorlov i det vesentlige en videreføring av den tidligere tilbakekallshjemmelen. Også forarbeidene til ny revisorlov vil derfor kunne være av betydning.

2.1 Om overtredelse av regnskapsførers plikter

Et vilkår for tilbakekall etter § 7 tredje ledd nr. 2 er at det foreligger overtredelser av regnskapsførers plikter etter lov eller forskrift. Dette gjelder overtredelser av regnskapsførerlovgivningen, herunder brudd på standarden God regnskapsføringsskikk (GRFS). Også overtredelser av annen lovgivning vil kunne danne grunnlag for vedtak om tilbakekall av autorisasjon som regnskapsfører. Det er uten betydning om lovbruddet er straffesanksjonert. Dette kommer til uttrykk i forarbeidene til den likelydende bestemmelsen i den tidligere revisorloven.

En autorisert regnskapsfører som er oppdragsansvarlig regnskapsfører, må ivareta denne rollen på en forsvarlig måte. En autorisert regnskapsfører som er daglig leder i et regnskapsførerforetak, skal utføre sine oppgaver i tråd med den lovgivning selskapet er underlagt og vil derfor i tillegg ha det ansvaret som følger av denne rollen

2.1.1 Ansvar som tilligger oppdragsansvarlig regnskapsfører

Kravet om at det skal utpekes en autorisert regnskapsfører for oppdrag som et regnskapsførerselskap påtar seg skal bidra til å oppfylle formålet med autorisasjonsordningen, som blant annet er å sikre høy kvalitet på regnskaper og rapporter som blir levert til oppdragsgivere og andre brukere av regnskapet, herunder offentlige myndigheter. Regnskapspliktige som setter bort sitt regnskap til autoriserte regnskapsførere skal kunne ha tillit til at oppdraget blir utført i samsvar med god regnskapsføringsskikk og at regnskap og rapporter har god fagmessig kvalitet. Ansvar for at regnskapsføreroppdragene utføres i samsvar med god regnskapsføringsskikk påhviler den som er ansvarlig for oppdraget. Dersom den oppdragsansvarlige ikke ivaretar sitt oppdragsansvar, innebærer det en undergraving av autorisasjonsordningen. Dette gjelder uavhengig av forhold i regnskapsførerselskapet og uavhengig av om det benyttes medarbeidere til å utføre arbeidet. Dette ansvaret skal ivaretas på en forsvarlig måte og er ikke begrenset av det som måtte være avtalt mellom regnskapsførerselskapet og den oppdragsansvarlige regnskapsføreren. Den som påtar seg oppdragsansvaret, må gjøre en selvstendig vurdering både av sin kompetanse og kapasitet.

2.1.2 Daglig leders ansvar

En autorisert regnskapsfører som har påtatt seg ansvaret som daglig leder, må ha kunnskap og erfaring som gjør vedkommende i stand til å forstå dette ansvaret og til å oppfylle de pliktene som tilligger denne rollen. Daglig leder må være involvert i den løpende virksomheten på en måte som sikrer at regnskapsførerselskapet drives på en hensiktsmessig og forsvarlig måte og i samsvar med relevant lovgivning fra det tidspunkt virksomheten startes. Når autoriserte regnskapsførerselskaper ikke drives i samsvar med lovgivningen, vil lovbrudd som kan henføres til daglig leders ansvarsområde, kunne få betydning for daglig leders personlige autorisasjon som regnskapsfører.

2.1.2.1 Daglig leders ansvar etter regnskapsførerlovgivningen

Det er et lovkrav at et autorisert regnskapsførerselskap har en daglig leder som er autorisert regnskapsfører, jf. regnskapsførerloven § 6 første ledd nr. 1. Bakgrunnen for kravet er behovet for å sikre at lederen av et autorisert regnskapsførerselskap innehar særlig kunnskap om regnskapsførers ansvar overfor oppdragsgiverne og om driften av regnskapsførerselskapet for å sikre at oppdragsutførelsen skjer i samsvar med regnskapsførerlovgivningen. I kommentarer til regnskapsførerloven § 6, jf. Gyldendal Rettsdata, legges det stor vekt på formålet bak dette lovkravet. Her står det blant annet:

«Bakgrunnen for kravet er bl.a. å sikre tilstrekkelig kunnskap og bevissthet om det ansvar og plikter et selskap har, både overfor Finanstilsynet og overfor oppdragsgiverne. I den forbindelse er det vist til daglig leders plikter via selskapslovgivningen. Selskapslovgivningen gir også daglig leder en definert forvaltningsmyndighet.

I tillegg til det ansvar som påhviler en daglig leder etter selskapsretten, er oppgavene og ansvarsområdet knyttet til det å drive regnskapsførervirksomhet nærmere konkretisert i standarden for god regnskapsføringsskikk (GRFS). Her vises særlig til kapittel 2 som angir de overordnede forutsetningene som må være til stede for regnskapsførervirksomheten, sett hen til interne rutiner, kompetanse og kapasitet, internkontroll, vurdering av forsikringsbehov, IT-sikkerhet mv.»

Lovkravet innebærer at daglig leders plikter er knyttet direkte opp mot regnskapsførerrollen, slik at brudd på vedkommende sine plikter som daglig leder også vil kunne representere brudd på vedkommendes plikter som regnskapsfører. Dette er lagt til grunn i forvaltningspraksis, og er stadfestet av Klagenemnden for revisor- og regnskapsførersaker.

En regnskapsførervirksomhet plikter å følge lover og regler for virksomheten, herunder god regnskapsføringsskikk, fra det tidspunkt virksomheten starter opp. Det følger av dette at når det autoriserte regnskapsførerselskapet ikke drives i samsvar med den lovgivningen selskapet er underlagt, vil lovbrudd som kan henføres til daglig leders ansvarsområde kunne få betydning for daglig leders personlige autorisasjon som regnskapsfører.

2.1.2.2 Daglig leders ansvar etter selskapslovgivningen

I et aksjeselskap er det daglig leder som står for den daglige ledelsen av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Daglig leder skal blant annet sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, jf. aksjeloven § 6-14. Daglig leder skal minst hver fjerde måned gi styret underretning om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling, jf. aksjeloven § 6-15.

2.1.2.3 Daglig leders ansvar etter risikostyringsforskriften

Regnskapsførerselskaper er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll, jf. § 1 nr. 10. Forskriften krever at vesentlige risikoer identifiseres, håndteres og rapporteres slik som fastsatt.

Etter forskriften har daglig leder ansvar for å påse at risikostyringen og internkontrollen blir gjennomført, herunder etablering av rutiner for risikoovervåking, jf. § 4. Daglig leder må løpende følge opp endringer i foretakets risikoer. Videre skal daglig leder minst en gang årlig utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen som skal behandles av styret, jf. § 8. Daglig leders ansvarsoppgave er derfor blant annet å sørge for utarbeidelse og gjennomføring av rutiner i selskapet for å redusere de risikoene som ligger i foretaket og den virksomheten som drives. Det må etableres kontroller som sikrer etterlevelse. Hvis daglig leder ser at det foreligger forhold som innebærer vesentlige risikoer for selskapet, må vedkommende rette på forholdet eller rapportere til styret.

2.1.2.4 Daglig leders ansvar etter hvitvaskingslovgivningen

Autoriserte regnskapsførere og autoriserte regnskapsførerselskaper er underlagt hvitvaskingsloven. Rapporteringspliktige skal gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering hvor blant annet egen virksomhet, virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold, type kunder og geografiske forhold skal tas i betraktning, jf. hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingene skal dokumenteres og holdes oppdatert.

Det følger videre av hvitvaskingsloven § 8 at rapporteringspliktige skal ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter hvitvaskingslovgivningen. Flere av kravene ligger under daglig leders ansvarsområde, herunder sørge for at det utarbeides rutiner som blir lagt frem for styret for fastsettelse. Daglig leder skal påse at rutinene etterleveres. For autoriserte regnskapsførere kan mangler i etterlevelsen av hvitvaskingslovgivningen i yrkesutøvelsen gi grunnlag for tilbakekall av den personlige autorisasjonen.

2.2 Om "grove" overtredelser av regnskapsførers plikter

Finanstilsynet har gjort en konkret vurdering av hvilke av de avdekkede lovbruddene som må anses som grove. Vurderingene bygger på forarbeidene til den likelydende tilbakekallsbestemmelsen i den tidligere revisorloven. Fra Ot. prp. nr. 75 (1997-98) om lov om revisjon og revisorer side 111-112 siteres:

"Det må kreves en kvalifisert overtredelse av revisors plikter for at overtredelsen skal anses som grov. Det må foretas en konkret vurdering hvor bl.a. arten og betydningen av den overtrådte plikt og revisors subjektive forhold må spille inn. Departementet legger for øvrig til grunn at momenter som etter gjeldende rett er relevante ved skillet mellom simpel og grov uaktsomhet, vil kunne være relevante momenter ved vurderingen av overtredelsens grovhet."

Arten og betydningen av lovbruddet er omtalt i de punktene som behandler de enkelte lovbruddene. I vurderingen av om arten og betydningen av regnskapsførers pliktbrudd tilsier at det må anses som grovt, vil det ses hen til viktigheten av at regnskapsførere selv etterlever regler som gjelder for virksomheten. Den enkelte regnskapsfører er avhengig av tillit hos offentlige myndigheter og andre for å kunne ivareta oppdragsgivernes interesser på en hensiktsmessig måte. Også tilliten til regnskapsførerbransjen vil kunne svekkes dersom autoriserte regnskapsførere ikke følger egne plikter pålagt ved lov.

Finanstilsynet legger til grunn at selv om de enkelte overtredelser hver for seg ikke kan anses som grove, kan de *samlet* sett utgjøre en grov overtredelse. Dette følger av forvaltningspraksis og rettspraksis, jf. dom i Borgarting lagmannsrett, LB-2009-131909, hvor retten uttaler:

"Selv om kravene i revisjonsstandarden til en viss grad må tilpasses det enkelte firma, finner lagmannsretten at As revisjon ikke oppfylt[e] kravene i sentrale revisjonsstandarder og kravene i revisorloven § 5-1, § 5-2 og § 5-3, og at overtredelsene samlet sett utgjør en grov overtredelse som nevnt i revisorloven § 9-1 tredje ledd nr. 2."

Det følger også av den nye revisorloven at tilbakekall kan vedtas dersom flere overtredelser til sammen er grove.

2.3 Om "gjentatte" overtredelser av regnskapsførers plikter

Til det alternative vilkåret om "gjentatte ganger" viser Finanstilsynet til Ot. prp. nr. 75 (1997-98) om lov om revisjon og revisorer side 112-113, hvor det står:

"Departementet er enig i at gjentatte overtredelser av revisors plikter etter omstendighetene bør kunne medføre tilbakekall, selv om den enkelte ikke kan karakteriseres som grov. Det bør etter departementets syn ikke være avgjørende om revisor tidligere er gjort oppmerksom på overtredelsen, f.eks. i form av merknad fra Kredittilsynet [nå: Finanstilsynet]."

Det er ikke krav om at den samme bestemmelsen er overtrådt gjentatte ganger. Dette har vært lagt til grunn av Finanstilsynet, og er stadfestet av både Klagenemnden for revisor- og regnskapsførersaker og av domstolene. Det vises til Borgarting lagmannsretts dom 28. oktober 2014 (LB-2013-169851), hvor retten uttaler på side 8:

"Lagmannsretten legger videre som nemnda og tingretten til grunn at det i ordet gjentatte ikke ligger at samme overtredelse må ha vært gjentatt flere ganger. Det er således ikke noe krav om at regnskapsføreren tidligere er gjort oppmerksom på overtredelsen av tilsynsorganet, ..."

3 Finanstilsynets tilsyn

Tilsynet avdekket feil og mangler i oppfyllelsen av lovkrav på flere sentrale områder som gjelder for regnskapsførerselskapet. Dette omfatter både lovkrav som gjelder virksomhetsstyringen i selskapet som De som daglig leder er ansvarlig for og krav som gjelder for utføringen av regnskapsføreroppdrag som De som oppdragsansvarlig er ansvarlig for. De har som daglig leder og oppdragsansvarlig et selvstendig ansvar for at regnskapsførerselskapet utfører regnskapsføreroppdragene i samsvar med lovgivningen.

I de etterfølgende punktene beskrives de feil og mangler som ble avdekket under tilsynet. Brudd på lovkrav i regnskapsførerselskapet er omtalt i punktene 3.1, 3.3 og 3.4. Brudd på hvitvaskingsregelverket er omtalt i punkt 3.2. Brudd på lovkrav som gjelder utførelsen av regnskapsføreroppdrag er omtalt i punkt 3.5.

De er som daglig leder og autorisert regnskapsfører med oppdragsansvar ansvarlig for følgende:

3.1 Etterlevelse av kravene i forskrift om risikostyring og internkontroll

Autoriserte regnskapsførerselskaper er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll av 22. september 2008 nr. 1080 (risikostyringsforskriften), jf. § 1 nr. 10. Det følger av forskriften § 3 at styret skal sørge for at selskapet har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll.

Risikostyringsforskriften pålegger selskapet løpende å vurdere hvilke vesentlige risikoer som er knyttet til virksomheten, og å gjennomføre tiltak for å få risikoene redusert til et akseptabelt nivå, jf. §§ 6 og 8. Det skal minst en gang årlig foretas en gjennomgang av vesentlige risikoer for alle virksomhetsområder, og det skal foretas en systematisk gjennomgang av om selskapets risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig til å håndtere selskapets identifiserte risikoer på en forsvarlig måte, jf. § 7 og § 8. Det er daglig leder som skal sørge for å etablere en forsvarlig risikostyring og internkontroll, jf. § 4, og utarbeide den årlige vurderingen som skal forelegges styret til behandling, jf. § 8. Styret skal sørge for at selskapets valgte revisor årlig avgir en uavhengig bekreftelse til styret, jf. § 10.

I referat fra styremøte 25. februar 2020 fremkommer det under sak 22 at det ikke har vært utarbeidet risikovurderingsdokument for regnskapsførerselskapet siden 2018. Det fremkommer videre under sak 23 at De skal legge frem en del dokumentasjon som skal behandles i styret innen utgangen av mars måned 2020. Det ble ikke lagt frem dokumentasjon på at det skisserte styremøte i mars måned er blitt gjennomført. Referat fra styremøte som er avholdt 11. mars 2020 er begrenset til styrets vedtak av selskapets årsregnskap og årsberetning for regnskapsåret 2019.

I nummerert brev 6. oktober 2021 etterlyser selskapets revisor risikovurderingsdokument for 2021. Den 30. desember 2021 avholdes det styremøte i selskapet der agenda er behandling av selskapets risikostyring og internkontroll. I referat fra dette styremøte refereres det til dialog som har vært med revisor, der revisor skal ha hevdet at det er utført mye bra arbeid knyttet til risikostyring og internkontroll, men at det gjenstår noe før regnskapsførerselskapet er i mål. Selskapets revisor har 11. januar 2022 avgitt sin uavhengige bekreftelse basert på Deres rapport som er behandlet i selskapets styre den 30. desember 2021.

Under sak 33 i referat fra styremøte den 30. desember 2021 informerer styret om at det innser at det ikke har vært bevisst nok rundt arbeidet med risikostyringsarbeidet og at dette skulle vært fulgt opp langt tidligere.

I dokumentet *WØ-2021-00 Risikostyring og internkontroll* er det foretatt en gjennomgang av vesentlige risikoer og tilhørende internkontroll. Gjennomgangen omfatter følgende forhold;

- Risiko knyttet til IT-sikkerhet
- Risiko for at regnskapsforetaket ikke har tilstrekkelige og hensiktsmessige rutiner knyttet til;
 - Faktureringsoppdrag
 - Lønnsoppdrag
 - Betalingsoppdrag
 - Bokføringsoppdrag
 - Årsoppgjørsooppdrag
 - Rene rapporteringsoppdrag
- Risiko for at regnskapsforetaket ikke har tilstrekkelig kapasitet
- Risiko for at regnskapsforetaket ikke har tilstrekkelig kompetanse
- Risiko for at regnskapsforetaket har kunder i sin portefølje hvor ett eller flere forhold hos kunden medfører risiko for at lover og regler ikke overholdes.

I dokumentet er det konkludert med at det er foretatt gjennomgang av alle vesentlige identifiserte risikoer, og at foretakets risikostyring og internkontroll på de fleste områder er tilstrekkelig for å håndtere foretakets identifiserte risikoer på en forsvarlig måte.

Finanstilsynet mener at regnskapsførerselskapet ikke har tilrettelagt risikostyringen i forhold til de risikoer som faktisk foreligger i regnskapsførerselskapet. Basert på det som fremkom under tilsynet, mener Finanstilsynet at risikovurderingen til regnskapsførerselskapet som minimum burde inkludere risikoer knyttet til;

- Selskapets betingelser for autorisasjon som autorisert regnskapsførerselskap
- Daglig leders ivaretagelse av pålagte plikter
- Oppdragsansvarlig regnskapsførers ivaretagelse av pålagte plikter
- Ajourhold av oppdragsavtaler på regnskapsføreroppdrag
- Ajourhold av oppføringer av regnskapsføreroppdrag i Enhetsregisteret
- Etterlevelse av kravene til håndtering av personopplysninger
- Etterlevelse av kravene i aksjeloven
- Etterlevelse av kravene i risikostyringsforskriften
- Etterlevelse av kravene i hvitvaskingsloven
- Avstemming og dokumentasjon av oppdragsgivernes regnskap
- Rapportering til oppdragsgivere som avtalt i oppdragsavtalene
- Gjennomføring av kvalitetskontroll etter kravene i GRFS kapittel 7

De har som daglig leder ikke foretatt en gjennomgang av regnskapsførerselskapets risikostyring og internkontroll før i desember 2021, til tross for at De ble ansatt som daglig leder i november 2019. Når vurderingen først ble gjort, mener Finanstilsynet at den er sterkt mangelfull. Det vises til de punktene som er tatt opp overfor hvor det nærmere fremgår hvilke punkter Finanstilsynet mener som et minimum skulle inngått i en slik vurdering. De har dermed ikke utført Deres plikter etter de krav som stilles etter forskriftens § 4. Dette underbygges av de alvorlige manglene som fremkom under tilsynet; se etterfølgende punkter i denne rapporten. Deres ansvar forsterkes ytterligere ved at De har sittet i styret i hele den perioden forsømmelsene har funnet sted. Det vises i den forbindelse til forskriftens § 3, hvor det fremgår at styret har et selvstendig svar til å påse at foretaket har hensiktsmessige systemer for risiko og internkontroll.

De har som daglig leder brutt forskrift om risikostyring og internkontroll ved at De for 2019 og 2020 ikke har foretatt en slik gjennomgang som kreves etter forskriften. I tillegg mener Finanstilsynet at den risikovurderingen som er gjort for 2021 er sterkt mangelfull. Finanstilsynet anser dette som et grovt brudd på Deres plikter som daglig leder for et autorisert regnskapsførerselskap, jf. regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2.

3.2 Etterlevelse av kravene i hvitvaskingsregelverket

Autoriserte regnskapsførere og autoriserte regnskapsførerselskap er underlagt hvitvaskingslovgivningen og har en viktig rolle i bekjempelsen av hvitvasking og terrorfinansiering blant annet på grunn av innsikt i sine kunders økonomiske transaksjoner.

Rapporteringspliktige skal gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering hvor blant annet egen virksomhet, virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold, type kunder og geografiske forhold skal tas i betraktning, jf. hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingene skal dokumenteres og holdes oppdatert. Risikovurderingen skal danne grunnlaget for utarbeidelsen av selskapets

hvitvaskingsrutiner. Etter hvitvaskingsloven § 8 skal rapporteringspliktige ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter hvitvaskingslovgivningen. Rutinene skal dokumenteres og være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige. Det skal i tillegg utpekes en person i ledelsen som skal ha et særskilt ansvar for å følge opp rutinene og påse at disse etterleveres. Rapporteringspliktige skal også sikre at ansatte gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelse etter hvitvaskingsregelverket og er i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres, jf. hvitvaskingsloven § 36.

3.2.1 Virksomhetsinnrettet risikovurdering

Formålet med risikovurderingen er at rapporteringspliktige skal ha kunnskap om hvilke trusler egen virksomhet er utsatt for og hvilke sårbarheter (iboende risiko) egen virksomhet har. Ved risikovurderingen skal det blant annet tas i betraktning egen virksomhet, herunder særlig art og omfang, tjenester og kundeforhold, type kunder og kundegrupper, samt geografiske forhold. Risikovurderingen skal tilpasses virksomhetens omfang, dokumenteres og holdes oppdatert.

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er et sentralt element i regnskapsførervirksomhetens styrings- og kontrollstruktur, og danner grunnlaget for regnskapsførers arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingen skal danne grunnlaget for rutiner, som igjen skal sikre at virksomheten håndterer identifiserte risikoer og oppfyller øvrige plikter etter hvitvaskingslovgivningen. Det er gjennom risikovurderingen at behovet for tiltak som kan redusere risikoen for å bli utnyttet i hvitvasking eller terrorfinansiering synliggjøres.

Det må fremgå av risikovurderingen at regnskapsfører har identifisert hvilke eksterne forhold (trusler mot virksomheten) og interne forhold (sårbarheter ved virksomheten) som påvirker risikoen for at foretaket kan bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering. Fordi de eksterne og interne forholdene er bestemmende for foretakets risiko for å bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering, må risikovurderingen inneholde en samlet vurdering av hvordan eksterne og interne forhold påvirker hverandre (risikoen). Eksempelvis kan et foretak ha relativt få trusler mot virksomheten, men f.eks. med svak kunnskap blant ansatte om hvordan hvitvasking og terrorfinansiering skjer og om hvilke plikter som følger av hvitvaskingsloven, kan risikoen for å bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering likevel være høy.

Regnskapsfører må forstå hvordan foretakets ulike tjenester kan brukes av oppdragsgivere som ønsker å hvitvaske eller finansiere terror. Dersom regnskapsfører har oppdragsgivere som driver virksomhet i bransjer med økt risiko for hvitvasking, må risikovurderingen reflektere hvorfor de enkelte bransjer er utsatt for økt risiko for hvitvasking, samt hvilke indikasjoner på hvitvasking eller terrorfinansiering som er knyttet til de enkelte bransjer.

Videre må risikovurderingen inkludere spørsmålet om hvilke interne forhold som påvirker risikoen for at foretaket kan bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering. Eksempler på interne forhold som kan øke risikoen er manglende eller mangelfulle rutiner for hvordan pliktene i hvitvaskingsloven skal oppfylles, mangelfull kunnskap blant medarbeidere om de interne rutinene og indikatorer på hvitvasking og terrorfinansiering, mangelfulle elektroniske saksbehandlings-systemer eller at det ikke avsettes tilstrekkelige ressurser til å oppfylle forpliktelsene.

Det er regnskapsførerforetakets eget risikobilde som skal kartlegges. Selv om det tas utgangspunkt i en mal for risikovurdering som er utarbeidet av tredjeparter, må slike maler tilpasses den enkelte

virksomhet. En konkret tilpasning innebærer at risikovurderingen vil variere i omfang og kompleksitet, avhengig av regnskapsførerforetakets størrelse, tjenestespekter, kundemasse m.m.

Regnskapsførerselskapet kunne på tilsynsdagen ikke fremlegge dokumentasjon på at det var gjennomført en overordnet virksomhetsinnrettet risikovurdering for selskapet. Regnskapsførerselskapet oversendte 28. mars 2022 dokumentet "*WØ – 2022 – Rutine risikovurdering virksomhetsnivå v1a*" som inneholder selskapets overordnede virksomhetsinnrettede risikovurdering. Det fremkommer i dokumentet at risikovurderingen er utarbeidet 27. mars 2022. Det ble i tillegg oversendt protokoll fra styremøte som ble avholdt 27. mars 2022 der blant annet den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er behandlet.

De er som daglig leder ansvarlig for at det utarbeides en virksomhetsinnrettet risikovurdering i regnskapsførerselskapet. Ettersom den fremlagte dokumentasjonen er utarbeidet først etter at tilsynet er avholdt, og heller ikke inneholder virksomhetstilpassede og konkrete vurderinger av trusler og sårbarheter som kan påvirke risikoen for å bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering, har regnskapsførerselskapet ikke gjennomført en virksomhetsinnrettet risikovurdering etter de krav som følger av hvitvaskingsloven § 7. Plikten til å gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering har vært gjeldende siden oktober 2018.

Finanstilsynet anser manglende utarbeidelse av en virksomhetsinnrettet risikovurdering som et grovt brudd på Deres plikter som daglig leder og autorisert regnskapsfører. Dette ikke minst siden hvitvaskingsloven trådte i kraft i oktober 2018 og De har ikke sørget for at det har blitt utarbeidet en virksomhetsinnrettet risikovurdering for noen av årene siden De overtok som daglig leder i regnskapsførerselskapet.

3.2.2 Rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Regnskapsførerforetaket skal ha skriftlige rutiner som sikrer etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket, jf. hvitvaskingsloven § 8 første ledd. For at rutinene skal virke etter sin hensikt må de være tilpasset virksomhetens art og omfang, jf. § 8 andre ledd, noe som også betyr at det må være en sammenheng mellom den virksomhetsinnrettede risikovurderingen og rutinene. At rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang innebærer at regnskapsførerforetak med få kunder og et begrenset tjenestetilbud ikke vil trenge et like omfattende og komplekst rutineverk som større selskaper. Plikten til å ha skriftlige rutiner påhviler imidlertid alle regnskapsførerforetak, uansett størrelse, og er en videreføring av tilsvarende plikt etter hvitvaskingsloven av 2009.

De skriftlige rutinene må dekke både plikter som skal sikre at foretaket har forsvarlig styring og kontroll med antihvitvaskingsarbeidet og plikter som skal ivaretas i den løpende oppdragsutførelsen. Rutinene må angi hva som skal gjøres og hvordan dette skal gjøres.

Regnskapsførerselskapet ble i varslet om tilsyn bedt om å oversende selskapets rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet mottok før tilsynet dokumentet "*Rutine hvitvaskingsansvarlig v1a*" som omfatter beskrivelse av;

- 1) Hvitvaskingsansvarlig rutiner
- 2) Opplæring/vedlikehold av kompetanse hos ansatte
- 3) Undersøkelses- og rapporteringsplikt
- 4) Oversikt over rutiner

Oversikt over rutiner (punkt 4) ble etterspurt under tilsynet, men kunne ikke fremlegges. Det fremkommer heller ikke av protokoller fra styremøter i selskapet at fremlagte rutiner er godkjent av styret, jf. hvitvaskingslovens § 8 punkt 4.

Regnskapsførerselskapet oversendte 28. mars 2022 dokumentene "*WØ-2022-08C-Rutine for oppfølging av hvitvaskingslovgivning på kundenivå v1a*" og "*WØ-2022-08D-Rutine for oppfølging av hvitvaskingslovgivning på kundenivå – detaljert v0a*." I tillegg ble det oversendt protokoll fra styremøte 27. mars 2022 der agenda var formell etablering av hvitvaskingsrutiner.

Med bakgrunn i de mangler som ble avdekket under tilsynet, har regnskapsførerselskapet ikke oppfylt kravet i hvitvaskingsloven § 8 til å ha virksomhetstilpassede og oppdaterte rutiner som sikrer håndtering av risiko og oppfyllelse av plikter etter hvitvaskingsregelverket. De er som selskapets daglige leder ansvarlig for at slike skulle vært utarbeidet. Under følger en beskrivelse av de områder hvor Finanstilsynet har avdekket mangler eller brudd på bestemmelser i hvitvaskingslovens kapittel 4 – 6.

3.2.3 Kundetiltak og løpende oppfølging

For at regnskapsførerforetaket skal kunne bidra til bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering, er det sentralt at pliktene i hvitvaskingsloven kapittel 4 om kundetiltak og løpende oppfølging oppfylles. For å sikre dette, må det foreligge skriftlige rutiner som angir hvilke kundetiltak som skal gjennomføres og konkret hvordan disse skal gjennomføres. De fremlagte rutinene dekker kun enkelte av pliktene i kapittel 4 om kundetiltak og løpende oppfølging.

3.2.3.1 Kundeforholdets formål og tilsiktet art

For å kunne risikoklassifisere kunden og utføre løpende oppfølging i samsvar med hvitvaskingsreglene, må regnskapsfører innhente nødvendige opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art, jf. hvitvaskingsloven §§ 12 femte ledd og 13 femte ledd.

Selskapet påtar seg kun regnskapsføreroppdrag, og det forutsettes at dette er beskrevet i oppdragsavtalen. Rutinen må imidlertid uansett sikre at det skjer en vurdering av tilsiktet art (hvordan kunden ønsker å bruke den tjenesten som leveres) opp mot risikoen for å bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering. Gjennomgang av enkeltoppdrag avdekket at kundeforholdets formål og tilsiktet art ikke var vurdert for noen av de utvalgte oppdragene.

Det er konstatert brudd på hvitvaskingsloven § 8, jf. §§ 12 femte ledd og 13 femte ledd som De som daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for.

3.2.3.2 Bekreftelse av opplysninger om kunde

Det følger av hvitvaskingsloven § 13 andre ledd at det skal innhentes opplysninger om kunde og få disse bekreftet mot offentlig register eller firmaattest som ikke er eldre enn tre måneder.

Finanstilsynets kontroll av fire enkeltoppdrag avdekket at det ikke forelå bekreftelse av kundeopplysninger mot offentlig register eller firmaattest på noen av de kontrollerte oppdragene.

Dette er konstatert brudd på hvitvaskingsloven § 8, jf. § 13 andre ledd som De som daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for.

3.2.3.3 Reelle rettighetshavere

Regnskapsfører skal innhente og bekrefte opplysninger om fysiske personer som, alene eller sammen med nære familiemedlemmer, direkte eller indirekte eier eller kontrollerer mer enn 25

prosent av eierandelene til kunden, har rett til å utpeke eller avsette mer enn halvparten av kundens styremedlemmer eller utøver kontroll over den juridiske på annen måte (reelle rettighetshavere), jf. hvitvaskingsloven § 13 tredje ledd, jf. § 14. Selv om reelle rettighetshavere ofte vil være sammenfallende med eierne, kan det være forhold som tilsier at situasjonen er en annen. Regnskapsfører må derfor dokumentere en vurdering av dette.

Gjennomgang av enkeltoppdrag avdekket at det ikke var dokumentert at det var foretatt en vurdering av reelle rettighetshavere på noen av de kontrollerte oppdragene. Det var heller ikke hentet inn egenerklæring fra oppdragsgiver på noen av oppdragene.

Det er konstatert brudd på hvitvaskingsloven § 13 tredje ledd, jf. § 14 som De som daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for.

3.2.3.4 Politisk eksponert person (PEP)

Regnskapsfører skal avgjøre om kunden, personer som handler på vegne av kunden, eller reelle rettighetshavere er PEP, eventuelt nært familiemedlem eller kjent medarbeider til en PEP, jf. hvitvaskingsloven §§ 12 fjerde ledd og 13 fjerde ledd.

Formålet med lovreguleringen er å motvirke at midler som har opphav i korrupsjon blir hvitvasket eller brukt til å finansiere terror. Det er internasjonalt anerkjent at kundeforhold med PEPer på generelt grunnlag antas å innebære økt hvitvaskingsrisiko. Nærstående av en PEP, som er kunder hos den rapporteringspliktige, skal identifiseres da de også kan dra fordel av eller bli misbrukt i forbindelse med hvitvasking.

Gjennomgang av enkeltoppdrag avdekket at det ikke var dokumentert at det var foretatt en identifisering av eventuelle politisk eksponerte personer (PEP) på noen av de kontrollerte oppdragene. Det var heller ikke hentet inn egenerklæring fra oppdragsgiver på noen av oppdragene.

Den manglende kontrollen er brudd på hvitvaskingsloven § 13 fjerde ledd som De som daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for.

3.2.4 Opplæring

Det følger av hvitvaskingslovens § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvitvaskingsloven og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering.

Det ble under tilsynet ikke fremlagt dokumentasjon på at det er gjennomført intern opplæring av de ansatte innen hvitvaskingsregelverket.

Det foreligger brudd på hvitvaskingsloven § 36 som De som daglig leder er ansvarlig for.

3.2.5 Internkontroll

Det følger av hvitvaskingsloven § 35 at rapporteringspliktige gjennom internkontroll i virksomheten skal sørge for at plikter etter hvitvaskingsloven overholdes.

Kravene etter hvitvaskingslovgivningen er ikke vurdert i de fremlagte dokumenter knyttet til regnskapsførerselskapets risikovurdering etter risikoforskriften eller i noe annet fremlagt dokument.

Det foreligger brudd på hvitvaskingsloven § 35 som De som daglig leder er ansvarlig for.

3.3 Skattemelding og årsregnskap

Det følger av regnskapsloven § 3-1 tredje ledd at regnskapspliktige skal fastsette årsregnskapet innen seks måneder etter regnskapsårets slutt. Det følger videre av regnskapsloven § 8-2 første ledd at årsregnskapet skal sendes Regnskapsregisteret innen en måned etter fastsetting av årsregnskapet (31. juli). Alle som driver næringsvirksomhet, plikter å sende inn skattemelding til skattemyndighetene. Fristen for innsending følger av skatteforvaltningsforskriften § 8-2-3.

For regnskapsåret 2020 hadde selskapet frist til 31. mai for innsending av skattemelding for selskapet samt 30. juni for fastsetting av årsregnskapet. Næringsdrivende kunne søke om utsettelse med levering av skattemelding til 20. august 2021. Årsregnskapet skulle være sendt til Regnskapsregisteret innen 31. juli. Utsettelsen i forbindelse med covid-19 som ble vedtatt i midlertidig lov 18. juni 2021, var ikke gjeldende for foretak under tilsyn.

Under tilsynet ble det avdekket at selskapets skattemelding for 2020 ble sendt inn via Altinn 4. oktober 2021. Det fremkommer av nummerert brev fra revisor at årsregnskapet for 2020 ble datert og avlagt 29. september 2021. Regnskapsregisteret mottok årsregnskapet 6. oktober 2021.

Finanstilsynet konstaterer at regnskapsførerselskapet har brutt regnskapsloven §§ 3-1 tredje ledd og 8-2 første ledd. De er som daglig leder ansvarlig for at det blir utarbeidet et regnskap som kan fremlegges og fastsettes av styret innen de frister som gjelder, og De er også ansvarlig at skattemelding blir sendt innen gjeldende frister. De er medlem av styret og styret er solidarisk ansvarlig for å sørge for at årsregnskapet blir sendt til Regnskapsregisteret innen gjeldende frister, jf. regnskapsloven § 8-3 annet ledd. De forsømmelsene De har medvirket til som daglig leder og styremedlem ved at årsregnskapet ikke er fastsatt rettidig, at det ikke er innsendt Regnskapsregisteret rettidig og at skattemeldingen ikke er innsendt rettidig gjør at bruddet samlet sett er grovt. Finanstilsynet tillegger at det er svært alvorlig at et regnskapsførerselskap som selv skal se til at dets oppdragsgivere oppfyller pliktene til rettidig innsendelse av årsregnskap og skattemelding ikke selv oppfyller pliktene.

3.4 Rutiner for utførelse av regnskapsføreroppdrag

En vesentlig risiko i en regnskapsførervirksomhet er at oppdrag ikke utføres i samsvar med regnskapsførerloven. Etablering av rutiner for hvordan regnskapsføreroppdragene skal utføres er et helt sentralt tiltak for å redusere denne risikoen. For å sikre at dette tiltaket iverksettes, er plikten til å etablere rutiner tatt inn i loven gjennom kravet i regnskapsførerloven § 2 andre ledd om god regnskapsføringsskikk. Kravet om rutiner følger av GRFS punkt 2.1 Rutiner og intern kontroll. Det er videre et krav at det skal kunne kontrolleres at rutine etterleves.

Regnskapsførerforetaket skal til enhver tid sørge for å ha nødvendige interne rutiner som sikrer at oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov etterleves, samt at oppdragsgivers og regnskapsførervirksomhetens egne interesser ivaretas. Det er regnskapsfører som må sannsynliggjøre at kravet til rutiner er oppfylt.

At det foreligger rutiner som viser hvordan oppdragene tenkes utført og kontrollert internt i foretaket, er helt nødvendig for at Finanstilsynet og andre skal kunne danne seg et bilde av hvordan oppdragsutførelsen skjer i regnskapsførervirksomheten og for at eksterne kontroller skal være hensiktsmessige og effektive. En kontroll av oppdragsutførelsen mot foreliggende rutiner, vil være

et tiltak som bidrar til å sikre etterlevelsen av regnskapsførerlovens krav.

Dersom det benyttes medarbeidere som ikke er autoriserte regnskapsførere i oppdragsutførelsen, vil gode rutiner for hvordan oppdraget skal utføres og hvilke kontroller som skal gjennomføres være viktig. Selv i situasjoner der et regnskapsføreroppdrag utføres av en autorisert regnskapsfører uten bruk av medarbeidere, bør det foreligge rutiner. Også i et slikt tilfelle vil en egenkontroll av oppdragsutførelsen opp mot foreliggende rutiner være et tiltak som sikrer etterlevelse av regnskapsførerlovens krav.

For at rutinene skal virke etter sin hensikt må de være tilpasset den konkrete virksomheten, brukes aktivt og gjennomgås jevnlig for å vurdere behovet for endringer. Rutinene må være utformet slik at de gir de ansatte god veiledning i hvordan arbeidet skal gjøres, og de må være lett tilgjengelige for de som skal bruke dem. Dersom rutinene ikke etterleves, vil de ikke oppfylle formålet. Dette må derfor kontrolleres løpende og eventuelle avvik må håndteres på en hensiktsmessig måte for å unngå at avdekkede feil og mangler blir videreført.

Rutinene skal være nedfelt skriftlig dersom dette er viktig for å sikre gjennomføringen, og virksomheten skal kunne begrunne hvorfor interne rutiner, intern kontroll og opplegget for oppdragsutførelse for øvrig anses som forsvarlig. Kravet til skriftlige rutiner må vurderes konkret i lys av virksomhetens størrelse og kompleksitet. Regnskapsførerselskapets eventuelle begrunnelse for hvorfor skriftlige rutiner ikke er nødvendig vil også være relevant. Ett av momentene av betydning for om rutinene må fastsettes skriftlig, er antall medarbeidere. Regnskapsførerselskapet har to medarbeidere som ikke er autoriserte regnskapsførere, og skriftlige rutiner er derfor et viktig tiltak for å redusere risikoen for at oppdragene ikke gjennomføres i samsvar med regnskapsførerloven og god regnskapsføringsskikk.

Finanstilsynets tilsyn avdekket manglende skriftlige rutiner som skal sikre oppfyllelse av følgende sentrale plikter:

- 1) at det etableres skriftlige oppdragsavtaler med alle oppdragsgivere og på alle regnskapsføreroppdrag
- 2) at det blir sendt melding til Enhetsregisteret når regnskapsførerselskapet påtar seg eller ved opphør av regnskapsføreroppdrag
- 3) at oppdragsansvarlig eller en annen autorisert regnskapsfører minst årlig gjennomfører og dokumenterer overordnet intern kontroll på oppdragsnivå
- 4) at det gjennomføres og dokumenteres kontroll av medarbeiders oppdragsutførelse
- 5) at alle balansekontoaer, med mindre de er ubetydelige, avstemmes og dokumenteres i forbindelse med utarbeidelse av årsregnskap

Når Finanstilsynet ved gjennomgang av fire oppdrag avdekket alvorlige feil og mangler i oppdragsutførelsen, underbygger dette at det ikke har vært etablert rutiner i samsvar med kravene i regnskapsførerloven og GRFS. De er som daglig leder ansvarlig for at det blir iverksatt forsvarlige rutiner i regnskapsførerselskapet og De er som oppdragsansvarlig regnskapsfører ansvarlig for at slik rutiner foreligger og blir etterfulgt i forbindelse med oppdragsutførelsen. Når det ikke er etablert rutiner som sikrer at oppdragsgivers interesser ivaretas på en forsvarlig måte, foreligger det brudd på regnskapsførerloven § 2 annet ledd, jf. GRFS punkt 2.1 som De som daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for. Finanstilsynet mener at bruddet er grovt.

3.4.1 Oppdragsavtaler

For to av de kontrollerte oppdragene var oppdragsavtalene utarbeidet og signert etter at Finanstilsynets varsel om tilsyn var bekreftet mottatt av regnskapsførerselskapet. For ingen av de kontrollerte oppdragene kunne regnskapsførerselskapet fremlegge oppdragsavtale fra starten av oppdraget.

3.4.2 Registrering i Enhetsregisteret

Det følger av regnskapsførerforskriften § 3-1 første ledd at regnskapsfører skal se til at det blir sendt melding til Enhetsregisteret når regnskapsfører påtar seg oppdrag og ved opphør av oppdrag.

De ble under tilsynet avdekket avvik mellom foretakets egen oppdragsoversikt og det som er registrert i Enhetsregisteret ut fra den oversikten Finanstilsynet innhentet fra Enhetsregisteret i forkant av tilsynet.

Antall oppdrag i oversikt fra regnskapsførerselskapet		70
Oppført i Enhetsregister, ikke i oversikt fra regnskapsførerselskapet	+	12
I oversikt fra regnskapsførerselskapet, ikke oppført i Enhetsregisteret	-	16
Antall oppdrag oppført i Enhetsregisteret	=	66

Under tilsynet ble det også avdekket at på en større andel av oppdragene var det stort avvik mellom når regnskapsføreroppdragene var registrert i Enhetsregisteret og når regnskapsføreroppdraget faktisk var inngått. Det ble opplyst under tilsynet at regnskapsførerselskapet ikke har hatt gode nok rutiner knyttet til ajourhold av registreringer i Enhetsregisteret.

Manglende registrering er et brudd på regnskapsførerforskriften § 3-1 første ledd som De som daglig leder er ansvarlig for.

3.4.3 Overordnet intern kontroll

For ingen av de fire gjennomgåtte oppdragene forelå det dokumentasjon for at oppdragsansvarlig regnskapsfører hadde gjennomført overordnet intern kontroll på oppdragene. Det ble under tilsynet også opplyst at det ikke har blitt utført en slik kontroll på noen oppdrag.

3.4.4 Kontroll av medarbeiders oppdragsutførelse

For ingen av de fire gjennomgåtte oppdragene forelå det dokumentasjon for at oppdragsansvarlig regnskapsfører hadde kontrollert arbeid utført av medarbeidere uten autorisasjon. Det ble under tilsynet også opplyst at det ikke har blitt utført en slik kontroll på noen oppdrag.

3.4.5 Avstemming av balansekontoaer

På ett av de fire kontrollerte oppdragene forelå det ingen avstemminger. For to av oppdragene Finanstilsynet kontrollerte under tilsynet var det vesentlige mangler ved avstemmingene og avstemmingsdokumentasjonen, mens det ene hadde mindre mangler. Ikke for noen av de kontrollerte oppdragene forelå det dokumentasjon for at vesentlige resultatposter var gjennomgått eller vurdert.

3.4.6 Perioderapportering til oppdragsgiver

I tre av de kontrollerte oppdragene fremgår det av oppdragsavtalen at det skal lages perioderapport etter fastsatt frekvens. Ikke i noen av disse oppdragene ble det fremlagt dokumentasjon på at rapportering var foretatt som avtalt i oppdragsavtalen.

3.5 Regnskapsførerselskapets utøvelse av regnskapsføreroppdrag

Det er regnskapsførerselskapet som er part i oppdragsavtalene og som er ansvarlig for at oppdragene blir gjennomført i samsvar med regnskapsførerloven, annen relevant lovgivning og oppdragsavtalen. De er som regnskapsførerselskapets daglige leder ansvarlig for at det er rutiner i selskapet som sikrer at alle oppdragene blir utført på en forsvarlig måte. I tillegg kommer det ansvaret De har som oppdragsansvarlig regnskapsfører for samtlige regnskapsføreroppdrag. Finanstilsynets tilsyn avdekket alvorlige feil og mangler i alle de fire kontrollerte oppdragene.

Følgende regnskapsføreroppdrag ble valgt ut for kontroll;

Oppdrag	Oppdragsgiver	Org. nr.
Oppdrag A		
Oppdrag B		
Oppdrag C		
Oppdrag D		

Revisor var fravalgt på samtlige oppdrag.

De var i samtlige oppdragsavtaler utpekt som oppdragsansvarlig regnskapsfører.

3.5.1 Oppdragsavtaler

Det følger av regnskapsførerloven § 3 og § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 3.1, at det skal opprettes skriftlig oppdragsavtale med alle oppdragsgivere. Avtalen skal gi en dekkende og klargjørende beskrivelse av avtalens parter i samsvar med foretaks- og selskapsrettslige begreper. De som kan forplikte partene skal undertegne avtalen, jf. GRFS pkt. 3.3. Det følger av GRFS pkt. 3.2 at oppdragsavtalen skal angi hvilke av oppdragsgivers plikter etter regnskaps- og/eller bokføringslovgivningen som regnskapsfører har påtatt seg å utføre, samt hvilke oppgaver og opplysninger som skal utarbeides på vegne av oppdragsgiver. Det skal også avtales hvordan personopplysninger skal behandles og angis at det skal gjennomføres sikringstiltak som sørger for tilfredsstillende informasjonssikkerhet. Regnskapsfører skal løpende påse at avtalen er dekkende, jf. GRFS pkt. 3.4. Dette er viktig for å sikre klarhet i hvem som har ansvaret for de ulike arbeidsoppgavene.

3.5.1.1 Oppdrag A

Oppdraget er registrert i Enhetsregisteret 24. desember 2014. Fremvist oppdragsavtale er signert av partene 22. juni 2021 og er satt til å gjelde fra samme dato. Regnskapsførerselskapet ble under tilsynet forespurt om oppdragsavtaler fra starten av oppdraget, men kunne opplyse om at slik oppdragsavtale ikke var inngått og dermed heller ikke kunne fremlegges.

3.5.1.2 Oppdrag B

Oppdraget er registrert i Enhetsregisteret 9. juli 2014. Fremvist oppdragsavtale er signert av partene 17. mars 2022 og er satt til å gjelde fra samme dato. I tillegg ble det fremvist siste side på en oppdragsavtale som er signert 23. august 2018. Det fremkommer at denne trer i kraft fra 1. desember 2013. Regnskapsførerselskapet ble under tilsynet forespurt om oppdragsavtaler fra starten av oppdraget, noe det opplyste om at det ikke kunne fremlegges utover siste side på avtalen som ble signert i 2018.

3.5.1.3 Oppdrag C

Oppdraget er registrert i Enhetsregisteret 21. april 2012. Fremvist oppdragsavtale er signert av partene 22. juni 2021 og er satt til å gjelde fra samme dato. Regnskapsførerselskapet ble under tilsynet forespurt om oppdragsavtaler fra starten av oppdraget, noe det opplyste om at det ikke kunne fremlegge.

3.5.1.4 Oppdrag D

Oppdraget er registrert i Enhetsregisteret 26. juni 2017. Fremvist oppdragsavtale er signert av partene 23. mars 2022 og er satt til å gjelde fra samme dato. Regnskapsførerselskapet ble under tilsynet forespurt om oppdragsavtaler fra starten av oppdraget, noe det opplyste om at det ikke kunne fremlegge.

*

De har siden november 2019 vært daglig leder i regnskapsførerselskapet og oppdragsansvarlig for samtlige regnskapsføreroppdrag. De skulle umiddelbart etter at De påtok Dem disse rollene sørget for at det ble inngått oppdaterte og ajourførte oppdragsavtaler med samtlige oppdragsgivere. At Finanstilsynet avdekket slike mangler ved gjennomgang av enkeltoppdrag som beskrevet overfor innebærer et brudd på Deres plikter som daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører. Finanstilsynet anser bruddet som et grovt brudd både på Deres rolle som daglig leder i regnskapsførerselskapet og som oppdragsansvarlig regnskapsfører, jf. regnskapsførerloven § 3 første ledd, jf. GRFS kapittel 3.

3.5.2 Avstemminger

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.9.3 at samtlige kontoer i balansen skal være avstemt og dokumentert før endelig årsregnskap utarbeides med mindre de er ubetydelige. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriften kapittel 6 gir ytterligere krav til hva som skal dokumenteres.

For de fire oppdragene Finanstilsynet kontrollerte under tilsynet var det manglende avstemmingsdokumentasjon ved årsavslutningen for 2020 for alle oppdragene.

Manglene er beskrevet nedenfor.

3.5.2.1 Oppdrag A

Det er ikke fremlagt dokumentasjon på at det var gjennomført avstemming av noen balansekontoer for regnskapsåret 2020.

3.5.2.2 Oppdrag B

Det ble foretatt kontroll av 17 balansekontoer med saldo. Det var manglende eller mangelfull avstemmingsdokumentasjon ved åtte av de kontrollerte kontoene (47 %). Manglene var som følger:

3.5.2.3 Oppdrag C

Det ble foretatt kontroll av 29 balansekontoer med saldo. Det var manglende eller mangelfull avstemmingsdokumentasjon ved 17 av de kontrollerte kontoene (59 %). Manglene var som følger:

3.5.2.4 Oppdrag D

Det ble foretatt kontroll av 16 balansekontoer med saldo. Det var manglende eller mangelfull avstemmingsdokumentasjon ved to av de kontrollerte kontoene (13 %). Manglene var som følger:

De er som oppdragsansvarlig for samtlige regnskapsføreroppdrag ansvarlig for at det blir utarbeidet fullstendige avstemminger ved årsslutt for samtlige av regnskapsførerselskapets oppdragsgivere og at det kan fremlegges dokumentasjon som viser at slike avstemminger faktisk er gjennomført. Tilsynet avdekket mangler ved gjennomgang av enkeltoppdrag som beskrevet overfor, og disse innebærer et brudd på Deres plikter som oppdragsansvarlig regnskapsfører. Finanstilsynet anser bruddet som et grovt brudd.

3.5.3 Perioderapportering til oppdragsgiver

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.8.4.1 at periodiske regnskapsrapporter til oppdragsgiver skal utarbeides med den frekvens som følger av oppdragsavtalen. Videre skal regnskapsrapportene minst inneholde kommentarer til følgende forhold:

- Forutsetningene regnskapet bygger på og som regnskapsfører ikke kan forvente at oppdragsgiver selv er oppmerksom på eller ser betydningen av.
- Svakheter med oppdragsgivers interne rutiner som er gjentakende eller som ikke er avklart.
- Oppdragsgivers vesentlige eller gjentatte brudd på oppdragsavtalen eller krav gitt i eller i medhold av lov.
- Uklarheter og spørsmål for øvrig.
- Vurdere hvorvidt det er behov for å knytte kommentarer til negativ utvikling i oppdragsgivers egenkapital, likviditet og eller inntjening.

I tre av de kontrollerte oppdragene fremgår det av oppdragsavtalen at det skal lages perioderapport etter samme frekvens som oppdragsfrist som er den 20. i 1. måned etter perioden. Ikke i noen av disse oppdragene ble det fremlagt dokumentasjon på at rapportering var foretatt som avtalt i oppdragsavtalen.

Det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.2 som De som oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for. Siden manglene er gjentakende for flere av oppdragene anser Finanstilsynet mangelen som et grovt brudd.

3.5.4 Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 7.1 at oppdragsansvarlig eller annen autorisert regnskapsfører minst en gang årlig skal kontrollere at følgende er gjort for hver oppdragsgiver:

- At oppdragsavtalen er à jour.
- At fullmakter er skriftlig dokumentert og à jour.
- At oversikt over mottak og utlevering av oppdragsgivers regnskapsmateriale er à jour.
- At vurdering av oppdragsgivers interne rutiner er gjennomført og dokumentert.
- At avstemminger utføres og dokumenteres tilfredsstillende.
- At handlinger i forbindelse med årsoppgjør er gjennomført.

- At rapportering gjennomføres i henhold til oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov.
- At fremdriftsoversikt er à jour.
- At oppdragsdokumentasjon er à jour.

Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.4 at kontrollen skal dokumenteres som del av regnskapsførers oppdragsdokumentasjon.

Slike kontroller er et nødvendig risikoreduserende tiltak for å sikre at regnskapsføreroppdraget faktisk er gjennomført i samsvar med de krav som er fastsatt, og for å avdekke eventuelle avvik. Kravet om å foreta en overordnet og dokumentert intern kontroll på oppdragsnivå gjelder uavhengig av om det benyttes medarbeidere på oppdraget eller ikke. Det er den oppdragsansvarlige sitt ansvar å påse at dette faktisk blir gjort.

Det ble under tilsynet ikke fremlagt dokumentasjon på at det var gjennomført overordnet intern kontroll på oppdragsnivå for det kontrollerte regnskapsåret på noen av de kontrollerte oppdragene. På oppdrag B ble det fremlagt dokumentasjon på at det var gjennomført overordnet intern kontroll på oppdraget 28. mars 2022. Finanstilsynet legger til grunn at denne kontroller ikke gjelder for regnskapsåret som ble kontrollert under tilsynet.

Det er Deres ansvar som oppdragsansvarlig regnskapsfører å sørge for at en slik gjennomgang blir foretatt og dokumentert. Dersom De hadde utført en slik kontroll, burde de feil og mangler som ble avdekket under tilsynet vært fanget opp. Finanstilsynet anser bruddet som et grovt brudd på Deres rolle som oppdragsansvarlig regnskapsfører, jf. regnskapsførerloven § 2 annet ledd, jf. GRFS pkt. 7.1.

3.5.5 Kvalitetskontroll av medarbeiders oppdragsutførelse

Dersom arbeid utføres av medarbeidere som ikke er autorisert som regnskapsførere, er det et nødvendig risikoreduserende tiltak at oppdragsansvarlig regnskapsfører forsikrer seg om at arbeidet blir utført i henhold til lovkrav og oppdragsavtale. Kravet til kvalitetskontroll følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 7.2. Feil og mangler som avdekkes ved kvalitetskontroll må korrigeres så snart som mulig, jf. GRFS punkt 7.3. Gjennomført kvalitetskontroll skal dokumenteres som en del av oppdragsdokumentasjonen, jf. GRFS punkt 7.4.

Kvalitetskontroll av medarbeiders oppdragsutførelse skal minst omfatte:

- Oppdragsutførelse, herunder gjennomført fakturering, lønnsregistrering, bokføring, avstemming, årsoppgjør mv.
- Rapportering, herunder gjennomført pliktig regnskapsrapportering og rapportering til oppdragsgiver.

Det ble under tilsynet ikke fremlagt dokumentasjon på at De hadde gjennomført kvalitetskontroll av medarbeiders oppdragsutførelse for det kontrollerte regnskapsåret på noen av de kontrollerte oppdragene selv om det ble benyttet medarbeider på alle oppdragene. På oppdrag B ble det fremlagt dokumentasjon på at det var gjennomført kontroll av medarbeiders oppdragsutførelse 28. mars 2022. Finanstilsynet legger til grunn at denne kontroller ikke gjelder for regnskapsåret som ble kontrollert under tilsynet.

Det er Deres ansvar som oppdragsansvarlig regnskapsfører å sørge for at en slik gjennomgang blir foretatt og dokumentert. Dersom De hadde utført en slik kontroll, burde de feil og mangler som ble avdekket under tilsynet vært fanget opp. Finanstilsynet anser bruddet som et grovt brudd både på

Deres rolle som oppdragsansvarlig regnskapsfører, jf. regnskapsførerloven § 2 annet ledd, jf. GRFS pkt. 7.2.

4 Finanstilsynets vurdering av vedtak om tilbakekall av autorisasjon

4.1 Vilkåret om "grovt" eller "gjentatte" overtredelser

Som omtalt i punkt 2 er det et vilkår for tilbakekall etter regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2 at det må foreligge en overtredelse av regnskapsførers plikter etter lov eller forskrift, og at overtredelsene må være "grove" eller "gjentatte".

Det fremgår av punkt 3 at De har overtrådt en rekke plikter som følger av lov eller forskrift. Det fremgår videre av de samme punktene at flere av overtredelsene er å anse som grove, enten hver for seg eller samlet:

- Manglende etterlevelse av kravene i forskrift om risikostyring – punkt 3.1
- Manglende etterlevelse av kravene i hvitvaskingsregelverket – punkt 3.2
- Forsinket innlevering av selskapets skattemelding og årsregnskap – punkt 3.3
- Manglende ajourhold av oppdragsavtaler – punkt 3.4.1
- Manglende ajourhold av registreringer i Enhetsregisteret – punkt 3.4.2
- Manglende overordnet intern kontroll på oppdragsnivå – punkt 3.4.3
- Manglende kvalitetskontroll av medarbeiders oppdragsutførelse – punkt 3.4.4
- Manglende eller mangelfulle avstemminger – punkt 3.4.5
- Manglende perioderapportering til oppdragsgiver – punkt 3.4.6

Det foreligger en rekke overtredelser av Deres plikter etter lov eller forskrift. Også det alternative lovkravet om "gjentatte ganger" er derfor oppfylt.

Finanstilsynet mener at både vilkåret om "grove" og "gjentatte" brudd på Deres plikter er oppfylt.

4.2 Skikkethetsvurderingen

Det er et krav etter regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2 at pliktbruddene må medføre av vedkommende "*anses uskikket*" som regnskapsfører.

Lovens forarbeider gir liten veiledning med tanke på hvilke forhold som skal tillegges vekt i en slik vurdering. Finanstilsynet legger til grunn at vurderingen må skje konkret i forhold til den aktuelle regnskapsfører og i forhold til de overtredelser som har funnet sted.

Formålet med å innføre en egen autorisasjonsordning for regnskapsførere og underlegge denne bransjen et offentlig tilsyn, var å sikre kvaliteten på de tjenester som leveres. Når autoriserte regnskapsførerselskaper og regnskapsførere gjennom denne autorisasjonsordningen er gitt en enerett til å utføre regnskapsføring for andre, må det kunne forventes at de har evne og vilje til å innrette virksomheten i samsvar med gjeldende regler.

Det er lovens system at historiske forhold skal danne grunnlag for å vurdere regnskapsførers fremtidige yrkesutøvelse. Tilsynet avdekket både grove og gjentatte brudd på lovgivningen som De og regnskapsførerselskapet er undergitt. Bruddene gjelder både forhold i regnskapsførerselskapet og i oppdragsutførelsen. Finanstilsynet ser det som særlig alvorlig at De ikke har utført overordnet intern kontroll på oppdragsnivå eller kvalitetskontrollert det arbeidet som ble utført av medarbeidere uten autorisasjon som regnskapsfører. Finanstilsynet viser i den forbindelse til at det ble avdekket

mange og alvorlige mangler i avstemming av oppdragsgivernes regnskaper, samt mangler i annen lovpålagt oppdragsdokumentasjon, noe som Finanstilsynet legger til grunn kunne vært unngått dersom De hadde gjennomført forsvarlige kvalitetskontroller. Finanstilsynet vil videre peke på at autoriserte regnskapsførere har viktige oppgaver i samfunnets bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Finanstilsynet ser derfor svært alvorlig på at De ikke har overholdt Deres plikter etter hvitvaskingsregelverket. De har i tillegg ved to tidligere anledninger blitt sterkt kritisert av Finanstilsynet etter stedlige tilsyn, hvor Finanstilsynet etter disse tilsynene vurderte å kalle tilbake Deres autorisasjon som regnskapsfører. Når det så ved dette tilsynet fremkommer at De ikke har tatt inn over Dem de pliktene De har som autorisert regnskapsfører, forsterker dette at tilbakekall av Deres autorisasjon skal skje.

Det er Finanstilsynets oppfatning at omfanget av lovbrudd i regnskapsførerselskapet hvor De er daglig leder og eneste oppdragsansvarlige regnskapsfører er vesentlige, har pågått i lang tid og er av en slik karakter at de er egnet til å skade interessene til oppdragsgivere, offentlige myndigheter og andre. Finanstilsynet understreker at De som daglig leder har ansvar for at den daglige driften er forsvarlig og at oppdragsutførelsen skjer i samsvar med regnskapsførerloven og god regnskapsføringsskikk fra det tidspunktet De påtok Dem ansvaret som daglig leder og oppdragsansvarlig regnskapsfører. Finanstilsynet mener at de avdekkede pliktbruddene er så omfattende og gjennomgripende at det ikke dreier seg om unntak fra en ellers forsvarlig oppdragsutførelse og drift av regnskapsfører-virksomhet. Etter en samlet vurdering mener Finanstilsynet at lovens vilkår om at De må anses uskikket til å være autorisert regnskapsfører, er oppfylt.

4.3 Vurderingen av om vedtak skal fattes

Som det fremkommer foran, er Finanstilsynet av den oppfatning at vilkåret for å tilbakekalle Deres autorisasjon som regnskapsfører er til stede, og at Finanstilsynet derfor *kan* fatte et slikt vedtak. I vurderingen av om det *skal* fattes vedtak om å tilbakekalle Deres autorisasjon som regnskapsfører, er Finanstilsynet innforstått med at vedtak om tilbakekall av autorisasjon er svært inngripende for den vedtaket retter seg mot. Finanstilsynet legger derfor til grunn at vedtaket må være nødvendig og forholdsmessig.

Offentlig autorisasjon av og tilsyn med regnskapsførere og regnskapsførerselskaper skal sikre brukerne av regnskapstjenester god kvalitet på tjenestene og bidra til å sikre den tilliten utøvere av regnskapsføreryrket er avhengig av. Det er helt avgjørende at allmennheten og myndighetene kan ha tillit til at de regnskap, rapporter og bekreftelser som avgis av regnskapsførere er korrekte og i tråd med regnskaps- og skattelovgivning m.m. Dette fremkommer blant annet av forarbeidene til regnskapsførerloven, NOU 1983:20 punkt 8.5.3.2.

Når tilliten til regnskapsføreryrket og autorisasjonsordningen svekkes som følge av at regnskapsførere ikke overholder de reglene som gjelder for virksomheten, må det skje en avveining av hensynet til den enkelte opp mot samfunnsmessige hensyn. De samfunnsmessige hensynene vil være å hindre at det reises tvil om kvaliteten på regnskapsføringen. For å sikre dette vil det være nødvendig å hindre at regnskapsførere og regnskapsførerselskaper som ikke av eget tiltak sørger for at virksomheten drives i samsvar med lovgivningen og at regnskapsføreroppdragene utføres slik de skal, kan fortsette. At Finanstilsynet ivaretar sin tilsynsrolle, er også av sentral betydning for tilliten. Det vil være negativt for oppdragsgiverne og regnskapsføreryrket om regnskapsførere som grovt eller gjentatt har overtrådt sentrale plikter som følger av lov eller forskrifter, fortsatt skal inneha offentlig godkjenning. I en slik avveining har Finanstilsynet funnet at tilbakekall av Deres autorisasjon som regnskapsfører bør finne sted. Finanstilsynet mener at et slikt vedtak vil være både nødvendig og forholdsmessig.

Det fremgår av regnskapsførerloven § 7 femte ledd at et tilbakekall kan gjelde for en tidsbegrenset periode. Finanstilsynet har vurdert dette alternativet, men har ikke funnet grunnlag for å varsle et tidsbegrenset vedtak om tilbakekall av autorisasjonen.

5 Vedtak

Finanstilsynet har i dag fattet følgende vedtak:

Med hjemmel i regnskapsførerloven § 7 tredje ledd nr. 2 tilbakekalles [redacted] sin autorisasjon som regnskapsfører.

Vedtaket settes i kraft **30. september 2022**.

Konsekvensen av et vedtak i samsvar med det som er varslet i dette brevet, vil være at De ikke lenger har anledning til å påta Dem regnskapsføring for andre i næring. De vil heller ikke ha adgang til å benytte tittelen "autorisert regnskapsfører". De vil imidlertid fortsatt ha mulighet til å føre regnskap i et ordinært ansettelsesforhold uten å være oppdragsansvarlig regnskapsfører.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter at det er mottatt. Klageinstans er Klagenemnden for revisor- og regnskapsførersaker. En eventuell klage sendes til Finanstilsynet. Reglene i forvaltningsloven §§ 18 og 19 om innsyn i sakens dokumenter gjelder.

Finanstilsynet gjør oppmerksom på retten til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 42.

For Finanstilsynet

Anders Hole
seksjonssjef

Morten Nordeide
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.